

به وقت تفکر

در خانه همگام با مدرسه

درس نامه

مطالعات اجتماعی پنجم دبستان

فصل ۳ (زندگی در نواحی دیگر جهان)

درس ۱۳ (حرکت های زمین)

دبستان پسرانه دکتر قریب منطقه ۱۸ آموزش و پرورش تهران

سال تحصیلی : ۹۸-۹۹

۱- سال گذشته آموختید که زمین یکی از سیاره های منظومه شمسی است. زمین هم مانند سایر سیاره ها به دور خورشید می گردد .

این سیاره ها علاوه بر گردش به دور خورشید ، به دور خودش نیز می چرخد.

۲- حرکت چرخشی :

به چرخش زمین به دور خود ، حرکت چرخشی می گویند که بر اثر آن ، شب و روز پدید می آید.

۳- وقتی زمین به دور خود می چرخد ، نیمه ای از زمین مقابل نور خورشید قرار می گیرد ، روز است.

۴- و در همین زمان ، نیمه ی دیگر زمین که از خورشید دور است در آنجا شب است.

۵- زمانی که نور خورشید به طور مستقیم در بالای نقطه ای که ما ایستاده ایم قرار می گیرد ظهر است.

۶- گردش زمین به دور خورشید ۲۴ ساعت طول می کشد .

۷- حرکت انتقالی :

زمین در همان حال که به دور خود می چرخد ، به دور خورشید نیز می گردد.

یک دور گردش زمین به دور خورشید ۳۶۵ روز (یک سال) طول می کشد، که بر اثر گردش زمین به دور خورشید فصل ها پدید می آیند.

۸- نتیجه ی حرکت چرخشی زمین ، پیدایش شب و روز است .

۹- نتیجه ی حرکت انتقالی زمین ، پیدایش فصل ها است.

۱۰- پیدا کردن مکان ها روی کره زمین :

جغرافی دانان برای اینکه بتوانند سطح زمین را بهتر مطالعه کنند و بفهمند هر مکان به طور دقیق در کدام قسمت زمین قرار گرفته است . روی کره زمین جغرافیایی و نقشه ها خط هایی ترسیم کرده اند ، این خط ها فرضی هستند و به طور واقعی در روی کره زمین وجود ندارند.

۱۱- خط استوا :

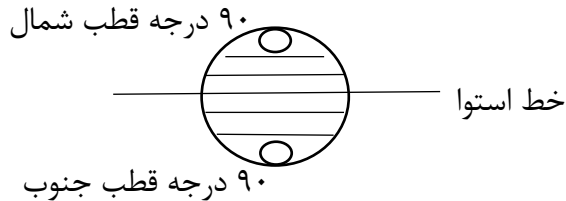
خطی فرضی است که مانند کمربندی به دور کره ی زمین کشیده شده است و زمین را به دو نیمه ی مساوی تقسیم می کند . به هر نیمه ی آن نیم کره گفته می شود .

نیمکره شمالی در بالای خط استوا و نیمکره ی جنوبی در پایین خط استوا قرار دارد .

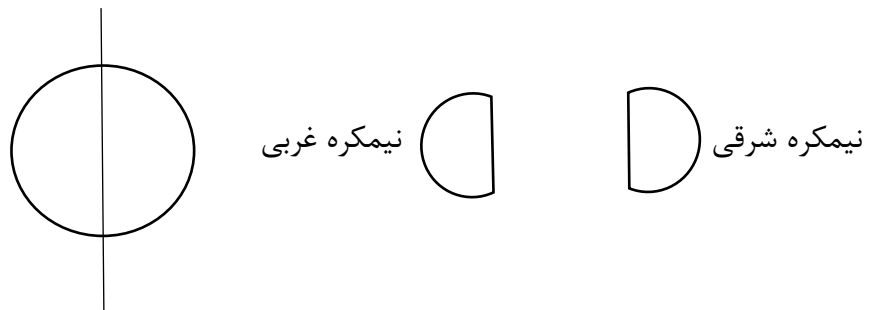
۱۲- مدارها :

به دایره های فرضی ، که به موازات استوا رسم شده اند ، مدار گفته می شود. مدار استوا (صفر) درجه است و تا قطب شمال به ۹۰ درجه و تا قطب جنوب به ۹۰ درجه تقسیم شده است .

۱۳- نصف النهار ها :

خط های فرضی دیگری از قطب شمال تا قطب جنوب کشیده شده اند که به آنها نصف النهار می گویند.

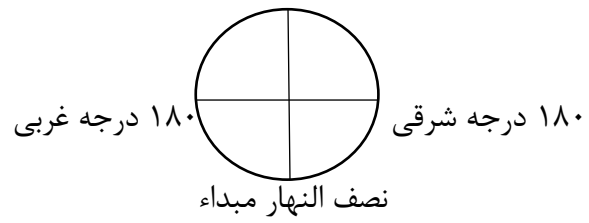

۱۴- نصف النهار مبداء :

مهم ترین نصف النهار ، نصف النهار مبداء است که از دهکده ی گرینویچ در نزدیکی شهر لندن عبور می کند و به همین دلیل به آنها نصف النهار گرینویچ هم می گویند.

نصف النهار مبداء زمین را به دو نیمه ی شرقی و غربی تقسیم می کند.

۱۵- نصف النهار مبداء صفر درجه است . از نصف النهار مبداء به سمت شرق ۱۸۰ درجه و به سمت غرب نیز به ۱۸۰ درجه تقسیم شده است.

۱۶- قطب شمال :

اقیانوسی است که به وسیله ی خشکی احاطه شده است.

۱۷- قطب جنوب :

خشکی است که به وسیله ی اقیانوس احاطه شده است.